

saap. 21.20. 1934.

P a i m i o, Herrankartano. Kaivaus v. 1934.

=====

Liitteenä 2 karttaa ja 2 valokuvaa.

Kesällä 1933, maisteri I. Kronqvistin suorittaessa kaivauksia Paimion pitäjän Herrankartanon alueella, tavattiin kaivaustöiden yhteydessä kartanonraunion uuninperustan kaakkoisen nurkkakiven kohdalta, "melkein kiven alta" roomalaisen rautakauden aikainen silmäsolki (K.M. 9711; kts. ylioppilas J. K. Leppäahon kertomusta museon topografisessa arkistossa.) Kun löytö antoi ai-
hetta otaksumalle, että paikalla ehkä olisi esihistoriallisiinakin kiinteitä muinaisjäännöksiä, otti Esihistoriallinen osasto paikan tutkimisen kesäohjelmaansa 1934, ja allekirjoittanut suoritti siellä kaivauksia kesäkuun 9 - 11 p:nä 1934.

Kaivausten tulokset olivat negatiiviset. Ensiksi tutkittiin päärakennuksen raunion sisäpuolista aluetta uuninsijan läheltä n. 12 m:n alalta (kts. karttaa N:o 1), mutta tuloksetta. Kulttuurikerros oli hyvin vahva - vasta 60 - 70 cm syvyydessä oli koskematon maa vastassa - mutta löydötön. Päällimmäisen, tiili- ja muurilaastipitoisen pintamaan alla oli koko kyseessäolevalla alueella ~~olla~~ 2-3 cm vahvuinen keltainen hiekkakerros, jonka merkitystä en voi selittää; sitten 10-15 cm vahvuinen kerros tummaa maata; sen alla 5-10 cm palanutta punaisenruskeata hiekkää; sen jälkeen pehmeää vaaleaa hiekkää 20-25 cm, ja vasta sen alla koskematon kova hiekkapohja. - Rakennuksen perustan ulkopuolelle, pitkin sen O-reunaa oli edellisessä kesänä kaivettu vesijohtoa varten oja, joka leikkasi rakennuksen perustaa, itse vesisäiliön ollessa ~~rakennetun~~ raunion kaakkoiskulmalla.

(kts. karttaa). Vesijohto-oja oli kaivettu n. 1,20 m syväksi ja n. 40 cm levyiseksi. Kaivajien ilmoituksen mukaan maa oli ollut puhdasta hiekkaa, pinnalla ohut tavallinen ruokamultakerros. Löytöjä ei oltu saatu.

Kun uuninperustan ulkopuolelta ei näinollen tavattu mitään, joka olisi selittänyt yllämainitun silmäsoljen esiintymisen, ryhdyttiin itse uuninsijan tutkimiseen - solki kun oli löydetty sen nurkkakiven luota ja mahdollisuus, että kyseessä olisi hautaröykkiö, jonka päälle uuni myöhemmin olisi rakennettu, oli huomioonotettava. Sitä varten paljastettiin uuninperusta kokonaan (kts. karttaluonnosta N:o 2 ja valokuvia). Se oli rakennettu suurista kivistä, joita oli 2-3 kerrokses^{sa}/Kivien välillä oli vahvalti palanutta mustaa maata ja sen alla palanutta punaista hiekkaa, mikäli ei alla ollut suorastaan kalliopohjaa. Tiilensiruja oli vielä hyvin syvällä kivien välissä, mutta muuten maa oli löydötöntä - vain luupaloja löytyi siitä.

Uunin perustuksen W-osan kivet jätettiin paikoilleen koskematta (kaivettu alue merkitty kartalle), kun ~~muualta~~ ei mitään löytynyt, ja mielestäni ei ollut syytä pitemmälle kaivaa. Muut kivet kasattiin takaisin suunnilleen samanmuotoiseksi röykkiöksi kuin uuninperusta kaivaukseen ryhdyttäessä oli ollut. Vain yksi (suurin) kivi jäi röykkiöstä hieman erilleen.

Herrankartanon silmäsolki on siis ilmeisesti sekundaärinen. Kuitenkin on varmaa, että Herrankartanon alueella jo roomalaisella rautakaudella on ollut ainakin tilapäistä asutusta - onko sitten kyseessä kauppapaikka tai jokin muu. Solki ei nimitäin ole jäänyt ainoaksi löytöesineeksi sieltä. Yllämainittua vesijohto-ojaa kaivettaessa oli näet etelämpää Herrankartanon alueelta, navetan ja puutarhan väliltä, n. 30 cm syvältä löydetty joukko pronssisia roomalaisen rautakauden rannerenkaita. Alkuaan niitä oli ollut 13, mutta löytäjät olivat rikkoneet kolme niistä ja ainakin muutama katkelma oli hukkunut. Jäljellä olevat sain Kansallismuseoon lunastettaviksi (N:o 9861). Pieni

koekaivaus paikalla osoittautui tuloksettomaksi. Laajemmalle alalle ei sitä voinut ulottaa, toisella puolella kun oli kova tie, jota en halunnut rikkoa, ja toisella puolella puutarha. Ojaa kaivettaessa ei myöskään ollut mitään erityistä paikalla huomattu. -

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1934.

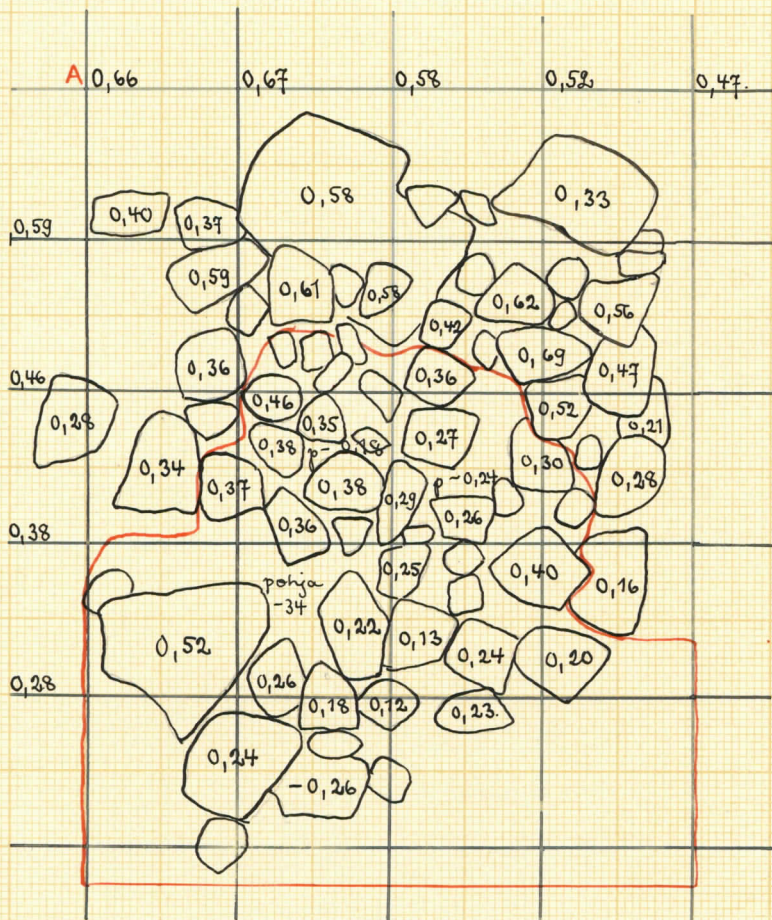
Ella Kivikoski

Paimion Herrankartanon ruuninperusta paljastettuna. Kuva P:stä päin.
Levy 9514.

Paimion Herrankartanon ruuninperusta paljastettuna. Kuva P:stä päin.
Levy 9515. E. Kivikoski-34

Paimio, Herrankartano.
Uuninperusta.

1934 tutkittu
osa siitä

E. Kivikoski.

0 1 2 m.

Paimio, Herrankartano.

— V. 1934 tutkittu alue.
J. Kronqvistin originaali-
kartan jäljennökselle mer-
kitty.

E. Kivikoski.

